

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

„Italiji pravice, nam obveznosti in bremena“

Joca Jovanović o pomenu nettunskih konvencij. — Ratifikacija konvencij bi značila kršitev naše državne suverenitete.

— Beograd, 25. maja. Predsednik zemljoradniške stranke in bivši srbski zunanji minister g. Joca Jovanović, ki je na glasu kot eden najboljših srbskih diplomatov, je dal dopisniku zagrebskih «Novosti» glede sklepa vlade, da predloži Narodni skupščini nettunske konvencije v ratifikacijo, sledečo izjavo:

«Nettunske konvencije obsegajo 31 konvencij. Kakor vse druge konvencije iz Italije, so bile tudi te sklenjene brez dogovora z gospodarskimi krogi v Primorju, na Hrvaškem in v Sloveniji in so izdelane zgolj na podatkih, ki so jih predložili Italijani.

Takratna vlada g. Davidovića, ki je sklenila te konvencije, se je pri tem držala načela vzajemnosti. Toda vzajemnosti med nami in Italijo v praksi ni. Italija je gospodarsko visoko nad nami. Načelo vzajemnosti v nettunskih konvencijah je za nas naravnost škodljivo, ker bo imela od tega koristi zgolj Italija. Konvencije priznavajo Italiji pravico, nam pa obveznosti in bremena. Nettunske konvencije dajejo Italiji pravico, da lahko mirno nadaljuje svojo agresivno ekonomsko in kulturno zavojevanje Dalmacije.

Glavni cilj nettunskih konvencij je ta, da se Reka gospodarsko opomore na škodo Sušaka. Ves izvoz in uvoz našega blaga naj bi šel preko Reke. Italija dobi za smešno ceno vse stare privilegije reške občine. Razun tega priznavajo konvencije Italiji pravico

zaposlovanja italijanskih delavcev v Jugoslaviji, zlasti pa v Dalmaciji. Po konvencijah so nadalje posestva italijanskih državljanov izveta od agrarne reforme.

Če je bila ratifikacija nettunskih konvencij zahtevana kot pogoj za posojilo, potem znači to nepojmljivo kršenje naše državne suverenitete, zlasti še, ker je znano, da je Italija uradno delala proti temu posojilu v Londonu. Nettunske konvencije so simbol izsiljevanja, ker dajejo Italiji pravice, katerih ji prostovoljno nočemo in ne moremo priznati. Zato je razumljivo, da bo ratifikacija teh konvencij naletela na odporne in odpor ne samo v Narodni skupščini, marveč med celokupnim narodom. Nettunske konvencije se tičejo predvsem zapadnega dela naše države in jih ni smatrati za ratifikirane, če ne bodo za to glasovale vse prečanske stranke. Ne verjamem, da bi Narodna skupščina sprejela nettunske konvencije takšne, kakršne so sedaj. Smatram pa tudi, da lahko Narodna skupščina te konvencije mirno odkloni, ker gre samo za prestiž Italije in za naš ponižanje. O nettunskih konvencijah bi se dalo govoriti le tedaj, če bodo podvržene primerni reviziji. Če ima vlada za tako revizijo pristane, potem lahko pride z njimi pred Narodno skupščino, v nasprotnem slučaju pa je o nettunskih konvencijah sploh vsaka beseda odveč.

Svetozar Pribičević o gibanju KDK

Jugoslovenska »Alba Julija« v Sisku. — KDK bo razširila še letos svojo akcijo tudi na Srbijo, kjer vsestransko odobravajo njeno politiko.

— Zagreb, 25. maja. Vaš dopisnik je prosil g. Pribičevića za informacije, koliko je resnice na vseh, da pripravljajo KDK velik šod, sličen šodu rumunske opozicije v Albi Juliji. G. Pribičević je to potrdil in naglasil, da se bo vršil šod v Sisku in da se pričakuje ogromna udeležba. Na vprašanje, ali bo imel ta šod značaj albuljskega, je g. Pribičević izjavil: «Bum, albuljski šod ni bil nikar državni udar, marveč je le dokumentiral veliko ujedinjenje Rumunije. Na tem šodu ni bilo ničesar, čemur bi se moglo z rumunsko državnega stališča ugovarjati. Le rumunski liberalci, ki so na nas podobni našim radikalom, vidijo v tem šodu nekaj prevratnega. Da se bo vršil naš veliki šod baš v Sisku, je pripisovali okolnosti, da se stekajo tam vsa pota iz Banije, s Korduna, iz Moslavine in Turapolja, torej iz krajev, kjer tako rekoč ni nobene druge stranke, razen KDK in kjer bo ves narod prišel na plan, da pokaže, da stoji neomajno za vodstvom KDK.

Pogreb slovaškega pesnika

— Zagreb, 25. maja. Danes se je vršil svečan pogreb na našem Primorju umrlega slovaškega pesnika in književnika dr. Matije Bencura. Pogreba so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti, društva hrvaških književnikov, Matice Hrvatske JČ lige in raznih drugih českoslovaških društev s českoslovaškim konzulom na čelu. Krsto so pokrili nešteti venci, med katerimi je bil tudi venec predsednika Masaryka, českoslovaškega prosvetnega ministra dr. Hodže, jugoslovenskega prosvetnega ministra in raznih kulturnih društev. Na grobu se je poslovilo od pokojnika 11 govnikov.

AMSTERDAMSKA OLIMPIJADA

— Amsterdam, 25. maja. Zanimanje za hokey-tekme na olimpijadi se je že precej poglobilo, ker sta že določeni moštvi za finale, namreč Holandska in Indija. Vendar pa Holandska nima nobenih izgledov. Za tretje in četrto mesto se borita Nemčija in Belgija. Včeraj je Belgija zmagala nad Dansko z 1 : 0, Švica pa proti Avstriji tudi z 1 : 0. Jugoslovensko reprezentančno nogometno moštvo, ki šteje 22 moških, je danes dospelo semkaj. Na kolodvoru je Jugoslovene pristožno pozdravil olimpijski komite in večje število igralcev drugih držav.

NOVI FRANCOSKI POSLANIK NA DUNAJU

— Dunaj, 25. maja. Semkaj je prispel novi francoski poslanik grof Clauzel.

Obupen položaj srbijanskega kmeta

Srbski kmet je prezadolžen in na milost in nemilost izročen odiru, ki ga izkoriščajo gospodarsko in politično. — Zanimive izjave posl. dr. Tupanjanina o kmetem pokretu v Srbiji.

— Beograd, 25. maja. Z ozirom na našačajoče zanimanje naše javnosti za pokret srbijanskih seljakov na izvenstrankarskih zborovanjih, je vaš poročevalec posetil enega izmed voditeljev tega pokreta zemljoradniškega poslanca dr. Tupanjanina, ki nastopa poleg Nastasa Petrovića kot glavni govornik na skupščinah ter ga naprosil, naj mu poda nekoliko informacij. Posl. dr. Tupanjanin mu je izjavil:

Pravkar sem se vrnil z včerajšnje skupščine v Natalincu, ki leži v srcu Šumadije. Skupščina je bila sklicana na hitro roko, kljub temu pa je nadvse pričakovano dobro uspešna. Na vseh dosedanjih skupščinah se je pokazala enotna volja srbskih kmetov, da se združijo v enotno kmetško fronto ter na ta način državo privedejo k sreči in blagostanju. Iz govorov kmetov samih in njihovega razpoloženja sem dobil vtis, da so sili sedanje prazne politike, golih političnih kombinacij obeh srbijanskih strank in da hočejo, da krene državna politika na boljšo pot in da postane tako izhodišče kmetijskih interesov in interesov podeželja.

Tudi srbijanskega kmeta tarejo velike skrbi. Zadnja leta je popolnoma obubožal in je danes zadolžen bolj, kakor kdaj drugje. V malih mestih in krajih na deželi mrgoli bankirjev in odiruhov, katerih edina naloga je v tem, da izžemajo kmeta in mu uprosajo vse njegovo gospodarstvo. Zanimiv pojav v zadnjem času je tudi to, da ti bankirji in odiruhi nočejo več dajati posojil na menice, temveč zahtevajo povračilo posojil oziroma prepis premoženja na banke same. Razen tega so banke v notranjosti sklenile, da kmetom sploh ne dovolijo več kreditov in ne dopuščajo niti odplačevanja dolgov na obroke, temveč zahtevajo poravnavo celokupnih dolžnih vsot. Z ozirom na težke razmere, v katerih se nahajajo v sedanjem letnem času, kmetje ne morejo zadostiti svojim meničnim obveznostim. In tako vidimo danes na vseh koncih in krajih razpad kmetijskih posestev. Mnoge banke prepuščajo kmetom na tak način pridobljena posestva, kjer jim potem vodijo gospodarstvo kot navadni delavci. Na skupščini v Natalincu se nam je zatrijevalo, da ima samo ena taka odiruška banka, v katere upravi sede tudi nekateri ugledni poslanci vidne večine, nad 25.000 kmetijskih menic. Ti ljudje se ne strahujejo groziti ljudstvu tudi s tem, da mu bodo posestva pogrnali na boben, ako se priključi novi kmetijski fronti.

Razen prezadolžitve tarejo srbijanskega kmeta, ker ne zmaguje poleg državnih zlasti davčna preobremenitev srbijanskega kmeta, ker ne zmaguje poleg državnih davščin še nešteti oblačitvi, sreskih in občinskih doklad. Njegova vojna odškodnina, ki jo je prejel po končani vojni, je izginila v žepih bankirjev in spekulantov. To odškodnino je v stiski prodal za do 100 Din, kar predstavlja deseti del nene prave nominalne vrednosti. Ko pa mu je bila vojna odškodnina na ta način iztrgana iz rok, je poskočila v vrednosti na preko 400 Din.

Srbijanski kmet je po povratku v domovino našel svojo posestva razrušena, hiše požgane, imel ni živine in niti poljedelskega orodja. Vse to je moral popraviti in nakupiti, da je mogel posestvo spraviti v predvojno stanje. Prva leta je še šlo, ker je bila konjunktura kmetijskih proizvodov ugodna. Ko pa se je pozneje obrnilo na slabše in se je dinar dvignil, mu je finančna oblast naprtila 500% doklad na zemljano in v enaki meri so se mu gromadile tudi druge državne in samoupravne doliade. Končno so se vsemu temu pridružile slabe letine, vremenske neizgode itd. To je bil vzrok za sedanje prezadolžitve.

Oderuhi so istočasno tudi glavni stebri obeh vladnih strank na deželi, ki drže kmeta v popolni gospodarski in tako tudi v politični odvisnosti. Še pred dvema mesecema so bile skoro popolnoma nemogoče manifestacije na izvenstrankarskih skupščinah. Zdaj pa je ta pokret že tako jak in širok, da ga vlada ne more več omejevat z nobenimi še tako ostrimi protikrepi. Veselje je gledati naše kmete, kako se pridružujejo našemu pokretu, kako navdušeno uvidevajo potrebno samostalno in enotno kmetško fronto v korist in prospeh vsega našega naroda. Kmetje uvidevajo, da borbe v demokratski in radikalni stranki niso bile načelne, temveč da je šlo samo za osebne koristi.

Izvenstrankarske skupščine smo doslej priredili v Sopotu, Lazarevcu, Valjevu, Rajli in Natalincu, imeli pa jih bomo še v smederevskem okrožju, 1. junija se bomo zbrali v Ugu, pozneje pa slične shode v valjevskem, požarevskem, užickem, timokem in podrinskem okrožju. Kmetje nam sami pozivajo na svoje izvenstrankarske skupščine. Mi bomo našo akcijo nadaljevali z vsemi silami. Zadnji čas je, da podpremo srbijanskega kmeta in ga rešimo političnih in gospodarskih pijavk.

Protitalijanske demonstracije v Inomestu

O priliki obletnice vstopa Italije v svetovno vojno je prišlo do protitalijanskih demonstracij, ki so trajale vso noč. — Avstrijska vlada se opravičuje.

— Inomest, 25. maja. Povodom včerajšnje obletnice vstopa Italije v svetovno vojno je prišlo tukaj do velikih protitalijanskih demonstracij. Ko je italijanski konzulat razobrazil italijansko zastavo, je mladina zastavo raztrgala. Italijanski konzul je zahteval zaodšenje in so morali razobesiti novo zastavo ter ji izkazati vojaško čast. Deželna vlada je obenem izrazila konzulu obžalovanje nad izgrede.

Popoldne je deželna vlada izdala proglas, čigar končni stavek se glasi: »Dogodki so politično nesmiselni ter bodo le škodovali ugledu tirolskega naroda v inozemstvu. Z ozirom na to jih obsoja celokupno mirno misleče prebivalstvo.«

Ta proglas je povzročil med prebivalstvom še večje razburjenje. Ob 5. popoldne so se demonstracije ponovile. Ker so bili dohodi k italijanskemu konzulatu od policije zaprti, so se množice zbrale v sosednjih ulicah, kjer so vzklikale proti Italiji ter prepevale nacionalne pesmi. Policija je trikrat pozvala demonstrante, naj se razidejo. Ker pa se množica ni pokorila pozivu policije, je policija nastopila proti demonstrantom s pendreki. Policija je nastopila tudi proti ženam in otrokom.

Sele po eni uri zjutraj se je posrečilo odstraniti množico iz sosednjih ulic konzulata do mestne hiše. Policija je aretirala 8 oseb, vendar pa jih ni mogla eskortirati na stražnico, ker jih je množica osvobodila iz rok policistov. Iz dovedanjih ugotovitev policije izhaja, da sta dva člana dijaškega društva »Germania« odstranila zastavo z italijanskega konzulata. Eden od teh, Herbert Kaiser, je dejanje priznal. Svojega spremljevalca ne pozna. Z okna poslopja, kjer se nahaja konzulat, je ujel konec italijanske trikolore, nakar je vsa zastava ostala v rokah.

Zastavo je hitro vrgel proč ter pobegnil. Najprej se je mislilo, da je osebje konzulata samo odstranilo zastavo. Ko pa je tajništvo konzulata napravilo ovadbo, so našli zastavo pod biljardom neke kavarnarje.

Tirolski deželni zbor je z ozirom na te dogodke imel sejo, da zavzema svoje stališče ni pa sprejel nobene resolucije, ker se poslanci niso mogli zediniti glede besedila.

— Dunaj, 25. maja. Državni kancelar je včeraj popoldne posetil italijanskega poslanika ter se pri njem v imenu avstrijske vlade opravičil radi dogodkov v Inomestu izražajoč željo, da bi ostali odnošaji med obema državama neskaljeni. Zagotovil je, da bodo krivci nazstrožje kaznovani.

— Inomest, 25. maja. Kakor se doznava, je italijanski konzul takoj, ko je bila odstranjena italijanska zastava s poslopja konzulata, telefonično poročal o incidentu v Rim, od koder je nato od Mussolinija dobil navodila, naj zahteva od avstrijskih oblasti popolno zadoščenje.

NEURJE V ITALIJI

— Rim, 25. maja. Včeraj je nad severno Italijo divjalo zopet veliko neurje. V Milanu je padla toča četrte ure. Nasadi so zelo trpeli. Pogorje okoli Lago Maggiore je polno snega. Tudi v Gorici je divjalo neurje.

NOBILOV POLET

— Kingbay, 25. maja. Za danes opolnoči najavljeni povratek zrakoplova »Italia« od poleta na Severni tečaj se je nekoliko zakasnil, ker namerava general Nobile po zadnji brežičnih brzojavkah na svojem povratku še raziskati nepoznane dele Grönlanda in leteti, ako bo mogoče, do Grantlanda.

Praški proces

— Praga, 25. maja. V procesu proti Mihaiku in tovarišem je bilo včeraj zaključeno dokazilno postopanje. Pri konfrontaciji nekaterih prič je prišlo do razburljivih prizorov. Senzacija je vzbudila izpoved priče Exnerja, da je branitelj dr. Klepetara zopet prišel v njegovo stanovanje ter odnesel nekaj dokumentov. Predsednik razprave je izjavil, da ne smatra za pravilno, da pride kak branitelj v stanovanje prič. Dr. Klepetar je s povzdignjenimi rokami prosil, naj njegovega očeta ne pokličejo. Branitelj dr. Klepetara pa je zahteval pričevanje očeta. Ko je oče dr. Klepetara dospel v dvorano, je nastal med publiko velik nemir. Dr. Klepetarovo oče je začel kričati, da je Sykorsky edini krivec. Ko je zopet nastal mir in ko se je odstranil stari in bolni mož, ne da bi kaj izpovedal, je dejal državni pravdnik, da je to že dolgo dovoljena komedija. S tem je bilo dokazilno postopanje zaključeno in sodni dvor se je umaknil na posvetovanje glede vprašanj, ki bodo stavljena protnikom. Po daljšem posvetovanju je sodni dvor stavil 114 vprašanj, ki se tičejo zločina premljenega umora, 20 eventualnih vprašanj in 10 drugih, ki se bavijo z umorom Margite in s tatvino njenih stvari. Ostala vprašanja se tičejo manjših goljufij.

PRASKI SENAT

— Praga, 25. maja. Senat je imel včeraj dve seji ter je sprejel od poslanske zbornice že odobreni zakon, ki predvideva višanje dohodkov starih penzionistov. Seji sta potekli brez incidenta in je glasovala za ta zakon tudi opozicija. Prihodnja seja senata bo začetkom junija.

Eksplozija bombe v mehikanski zbornici

Mexiko, 24. maja (be.) Malo po seji poslanske zbornice je eksplozirala v zborničnem poslopju bomba. Smrtnih žrtv ni bilo.

Na vrhunec sveta

(Filmsko predavanje ZKD o ekspediciji na Mont Everest leta 1924.)

Misli nebroj ljudi lete tudi na vrhunec sveta. Kako izgleda? Ali je tam življenje sploh možno? Kakšna je ta pustinja snega in večnega ledu? Vsa korak pod zemljo in nad njo je osvojen po človeku duhu. Človek triumfira, ker si je osvoil tečaj zemlje, zavojevalec tropične pasove, raziskal globočine Oceana in zmagal končno tudi nad zrakom. Edino ena trdnjava je ostala doslej še neopremagana, in to je Mont Everest, krona 3200 km dolgega pogorja Himalaja. Na ta najvišji vrh sveta, ki leži 8840 m visoko nad morsko gladino, se je izvršilo nebroj ekspedicij, ali doslej še vse brez uspeha. Leta 1924 se je na pobudo geografskega društva v Londonu zopet osnovala dobro pripravljena ekspedicija, katero nam bo nazorno popisoval film in z njim združeno predavanje ZKD v prostorih kina Matice. Ta zanimiva prireditev se vrši na binoklne praznike v nedeljo in ponedeljek, vsakokrat ob 11. uri dopoldne in vabimo cenjeno občinstvo, zlasti pa dijaštvo in šolsko mladino, da si ta poučni film sigurno ogleda. Film nas popelje preko Indije v zemljo Buddhe, na planoto Tibet, kjer nas seznanja z ondornimi razmerami, ki so za vsakogar predmet izrednega zanimanja. Nato spremljamo ekspedicijo vedno višje in višje do one točke, kjer sta zapustila dva člana ekspedicije Mallory in Irvine svoje tovariše in se le 200 metrov pod vrhom smrtno ponesrečila.

Opozarjamo občinstvo, da odpade običajna predstava v soboto ob 14.30 uri, ker se vrše dve predstavi, in sicer v nedeljo in na praznik, vsakokrat ob 11. uri dopoldne.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize, Amsterdam 0—22.935, Berlin 0—13.6075, Brusel 0—7.93, Budimpešta 9.916—9.936 (9.931), Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 7.9825 — 80125 (7.9795), London 277.08 — 277.48, Newyork 56.73 — 56.93 (56.83), Pariz 0—223.77, Praga 168.05 — 168.85 (168.45), Milan 298.25 — 300.25 (299.25).

Elektr. Celjska 158—0, Ljubljanska kredita 128—0, Pradednosta 845—0, Kreditni zavod 187—175, Trboveljska 525 — 525 (525), Vevče 105.0, Ruše 265—280, Stavnica 56—0, Sešir 105—0, Kranjska industrijska 310—0.

Lesni trg: Tendenca živahna. Zaključenih je bilo 5 vagonov in sicer 2 vagona desk, smreka - jelka, 28 in 38 mm, monte, fco vagon meja po 515, 1 vagon tramov 6-7—6 m, 4.5, 5-6, od 6—10 m, fco vagon meja po 300, 1 vagon tramov, 3-3, 3-4, 4-4, od 4—9 m, odnosno do 13 m, fco vagon meja po 335 in 1 vagon tramov 18.24, od 5-8 m, fco vagon nakl. postaja po 250. Nudi se 30 vagonov drv, polnoma suhih, hrastovih, 8% cepanic, 20% okroglih, fco vagon nakl. post. po 14. Povpraševanje pa je za hrastove podnice, 43 mm, 2.65 m, 18—28 cm, fco vagon nakl. post. po 1050.

Deželni prideiki: Tendenca nespremenjena. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize, Dunaj 799.75, Berlin 13.6075, London 299.25, Milan 277.48, Newyork 56.83, Pariz 223.77, Praga 168.45, Curih 10.95.

Elektr. Vojna škoda 450.
INOZEMSKJE BORZE.
Curih, Beograd 9.1325, London 25.3375, Newyork 528.92, Pariz 20.43, Milan 27.345, Berlin 124.25 Praga 15.38, Dunaj 73.03.

A. Grieg: Pompej Ivanovič se ženi

Nekega dne je Pompej Ivanovič kramljal z vdovo svojega prerano umrlega prijatelja. In kar tako mimogrede je napeljal pogovor na njeno hčerko Eleno Sergejevno. Dejal je, da ni več dete, marveč postavno deklet, a povrhu še dokaj simpatična in čedna. In sam se je čudil, da že poprej ni opazil, da se je Eleno razvila v tako čedno deklico. Od tistega dne je Pompej Ivanovič temeljito izpremenil svoje občevanje z Eleno Sergejevno. Poprej jo je komaj opazil, redko je govoril z njo in vedno se je zanimal samo za mater. V življenju priletnih samcev je že tako, da ne vidijo razlike med pomladjo in jesenjo. Kdo bi pa tudi zameril Pompeju Ivanoviču, saj je bil šestkrat zaljubljen in vseh šest nad je moral pokopati v svojem krvavečem srcu.

Ko je pa opazil, da v Eleni Sergejevni kipi življenje, se je začel vedno bolj ozirati za njo. Mati se je morala umakniti, hči je zavzela njeno mesto. Čas je pomagal Pompeju Ivanoviču in naposled se je do ušes zaljublil v Eleno Sergejevno. In kako bi se tudi ne zaljublil v tako postavno in veselo deklico, polno zdravja in veselja do življenja?

Pompej Ivanovič je začel zahajati k Pinovim redno vsak dan. Poprej je hodil samo na trg in prinašal vdovi vsega, kar je bilo potrebno v gospodinjstvu, saj je pa vsak dan prinesel Eleni Sergejevni kako darilo. Enkrat album z razglednicami, drugič knjigo ali kako igračo.

Pompej Ivanovič je čutil, da je šele zdaj spoznal pravo ljubezen. Moškim se zdi vsaka ljubezen edino prava in goreča. Tudi Pompej Ivanovič je bil prepričan, da je šele zdaj res zaljubljen. Imel je sicer že šestkrat ranjeno srce, toda še nikoli ga ni tako bolelo, kakor zdaj, ko se je vnelo za Eleno Sergejevno. Da, to je bila prava ljubezen. In Pompej Ivanovič je zdaj mirno zrl v bodočnost, ker je bil trdno prepričan, da na zadnji poti ne bo sam z grobarji. Dolgo je trpel in čakal, zdaj se mu je pa sreča nasmehnila. Toda vprašanje je, kaj poreče Eleno Sergejevna. Sicer pa, kaj bi si belil s tem glavno! Saj je uradnik z dokaj dobro plačo in tudi predstojnik ga ne gleda ob postrani. Poleg tega ima nekaj prihrankov in če bog da, pokojnina ni daleč. Naposled, Pompej Ivanovič je skromen in ponižen mož in če vzljubi koga, je pripravljen dati dušo zani. Res da ni več mlad, toda to so malenkosti. Kaj bi govoril o petih križih, ko je pa še tako čil in krepak, da vtakne za pas vsakega fanta. In vdova ga je sprejemala tako prijazno, da je bil prepričan, da mu materin blagoslov ne uide. Naposled, kar se tiče Eleno Sergejevne same, je jasno, da se tudi s te strani ni bati zaprek. Saj jo je treba samo pogledati, kako je vesela, kadar pride Pompej Ivanovič in kako navdušeno ga sprejme, pa nam postane takoj jasno, da ga ima rada in da ji je treba samo namigniti, pa bo njegova.

Zena! Ze sama misel na to, da postane Eleno Sergejevna njegova žena, je zaprla Pompeju Ivanoviču sapo. Bože moj, kako bo ljubil in negoval svojo mlado ženo! Da, sreča je blizu, toda da jo doseže, mora govoriti z Eleno Sergejevno in njeno materjo. Vedno, kadar je razmišljal o tem, ga je bilo strah. Imel je neprijeten občutek, kakor da se pripravljajo skočiti v mrzlo vodo. Ta občutek mu je ostal od mladih nog. Kolikokrat je že trpel zaradi njega, kolikokrat je že sklenil, da bo energičen in pogumen, a vse je bilo zaman. Vrag vzemi take občutke! Vedno, kadar se je pripravljaj spregovoriti z Eleno Sergejevno ali njeno materjo, je čutil, da ni

vse v redu, da se godi v njem nekaj, kar bi se ne smelo dogajati. Misli so se mu zmešale, v grlu ga je tiščalo in beseda mu nikakor ni hotela iz ust. Kdor je čedno tako obremenjen in kdor se je na lastni koži prepiral, kaj se pravi stopiti pred dekleta in odkriti svoje srce, bo že vedel, kaj se to pravi. In kdor ima v tem pogledu bridke izkušnje, bo pač razumel, da položaj Pompeja Ivanoviča ni bil zavidanja vreden.

Tako je mineval dan za dnem, teden za tednom, mesec za mesecem. A Pompej Ivanovič nikakor ni mogel z besedo na dan.

Nastopila je topla lepa jesen. Neke nedelje je sedel Pompej Ivanovič z vdovo na vrtu. Eleno Sergejevna je pospravljala v hiši. In Pompej Ivanovič je trdno sklenil porabiti to ugodno priliko in spregovoriti najprej z materjo.

— Ze davno sem sklenil, — je prišel in zakašljal, da bi mu takoj po prvih besedah ne zaprlo sapa, — hm, torej že davno sem sklenil, velenecjena in predobra Ana Pavlovna, spregovoriti z vami o zelo važni in resni zadevi...

Pompej Ivanovič je napravil pavzo, da nabere sapa.

— O zadevi, ki je — da se tako izrazim — važna za vse moje življenje... Saj veste, kakšno je samsko življenje. To je prezebanje in nič drugega. Torej, hotel sem reči, da bi rad ustanovil svoj lastni...

— Ze davno bi morali to storiti, dragi Pompej Ivanovič, — ga je prekinila vdova vsa srečna. — Saj sem že sama mislila, čemu odlašate in životarite sami.

— Saj to je tisto, Ana Pavlovna, — je nadaljeval Pompej Ivanovič ves srecen, da mu je pomagala odvaliti kamen od srca. — Saj sem vedno razmišljal o tem, toda beseda mi ni šla iz ust, saj veste, kako in kaj je s tako kočljivo zadevo. Seveda sem poznal v življenju razne ženske, toda nobena ni bila ustvarjena zame. Zdaj bi vas pa... prosil, da mi dovolite najprej pred vami odkriti srce in da se tako izrazim...

— Dragi Pompej Ivanovič, — je odgovorila vdova, — storili ste nam toliko uslug in bili ste tako požrtvovalni, da...

— E, saj ni vredno govoriti o tem, — je dejal Pompej Ivanovič in segel v žep po robec, — to so same malenkosti. Glavno je, Ana Pavlovna, da bi rad... no, kar sami spregovorite z Eleno... Eleno Sergejevno.

— Pravite, naj se pomenim z Lenočko?

— Da, glede... kako bi dejal — glede njenega soglasja...

— Njeno soglasje. pravite? Kako to mislite? Ne razumem vas.

Vdova je vstala in začudeno pogledala Pompeja Ivanoviča.

Tudi Pompej Ivanovič je vstal. Kri mu je šinila v glavo in sapo mu je zapiralo.

— Pompej Ivanovič! — je nadaljevala vdova vsa srečna. — Kaj vam pride na misel! Lenočkino soglasje sploh ne pride v poštev. Ona je moja hči, ne pa jaz njena. Pompej Ivanovič, jaz... sem vas že davno cenila in z moje strani — skratka, pristanem na vašo ponudbo in upam, da bova srečna.

Po teh besedah je podala Pompeju Ivanoviču obe roki in vzkliknila:

— Lena, a Lena!

In Pompej Ivanovič, ki je v nepopisni zadregi mrmral nekaj sam pri sebi, je zagledal pred seboj Eleno Sergejevno.

— Lenočka! — je vzkliknila mati. — Cestitaj mi! Pompej Ivanovič me je zasnubil.

Dekle je radostno objelo Pompeja Ivanoviča in še preden je mogel siromak odpreti usta, ga je strastno poljubilo.

Cez mesec dni se je Pompej Ivanovič poročil z vdovo svojega pokojnega prijatelja Ano Pavlovno Pinovo.

Tudi Egipčanke se hočejo emancipirati
Egipčani so lahko imeli doslej po 20 ali še več žen. — Po novem zakonu bo poligamija odpravljena.

V Egiptu so vladale doslej v zakonskem in rodbinskem življenju čudne navade. Poligamija je bila dovoljena in tako so imeli mnogi bogati Egipčani po 10, 20 ali celo 30 žen. Mož z mnogimi ženami se je lahko vseh odkrižal na ta način, da je se je dal po vrsti ločiti vsaj od onih, ki se jih je že naveličal. Zdej se pa obeta možem konec zakonskega ekdora, kajti tudi Egipt se modernizira in egipčanske žene se hočejo emancipirati. V okraju Tantau v Delti biva bogat Egipčan Issawi el Šariff, ki ga je sidiše obsodilo v plačevanje visokih alimentov dvema ženama, s katerima se je oženil, čez nekaj let se je pa dal po izmišljeno pretvezo ločiti. Ta mož ima 60 žen in javnost je zelo radovedna, kako se bo iznebil ostalih 58.

Z njegovo zadevo se je pečalo sidiše celo leto. Če pojde tako počasi tudi z drugimi njegovimi ženami, bo mož že davno na onem svetu, predno se bo vseh odkrižal. El Šariff je zlorabil naivnost svojih žrtev in širokogrudnost egipčanske zakonodaje. Koran dovoljuje možu štiri zakonske žene, in ko se je hotel el Šariff odkrižati te ali one žene, jo je pregovoril, da je podpisala listino, ne da bi vedela, kakšna je njena vsebina. S temi listinami si je pomagal pred sidišem, ki je zakon razveljavilo. Navljne žene so namreč podpisale listine, v katerih so se prostovoljno odrekale vsem pravicam in pristale na razpoko. Z nekaterimi sploh ni bil legalno oženjen in je protestiral proti trditvi, da ima 60 žen. Trdil je, da jih ima samo 13. Ze to število jasno priča, da so vladale v Egiptu doslej glede zakonskega življenja zelo žalostne razmere. Vsak Egipčan se lahko loči od svoje žene, in sicer na ta način, da svedeno obljubi, da se da ločiti, če se tekom 24 ur ne ostriže. Če te obljube ne izpolni, je zakon ločen. Zadolastje namreč, da žena trikrat izjavi možu, da je ločena in s tem je zadeva urejena. Ni torej čuda, da je veljal Egipt doslej za deželo, kjer so bile ženske sužnje, možki so pa lahko neomejeno uživali ljubavne sladkosti. Kljub temu so pa Egipčani po pretežni večini dobri zakonski možje in očetje.

Zapuščena deca, ki tava po ulicah vseh večjih egipčanskih mest, prihaja večinoma iz severnega Sudana ali gornjega Egipta. Sirote prihajajo v Kairo

ali Aleksandrijo, da dobe kako službo kot služničad. Te zapuščene, osirotele otroke imenujejo v Egiptu »berberjki«. Ko si v mestu prihranijo nekaj denarja, se vrnejo na kmete, kjer lenuharijo, dokler ne potrošijo vseh prihrankov. Dekle in hlapci se v zgornji mladosti ženijo in njihovo dečo doleti ista usoda, kakor roditelje. Ko se berber po novi službi vrne na kmete, se oženi z drugim dekletom in tako se to ponavlja, dokler ni prestar za ženitev.

Šele nedavno je posebna komisija pravosodnega ministrstva predložila vladi osnutek zakona o reformi bračnega prava. Po novem zakonu bo odpravljena poligamija in tudi glede razpoko zakonodaja ne bo več tako širokogrudna. Več žen bo lahko imel Egipčan v bodoče samo pod pogojem, če se zaveže, da bo vse žene in otroke vzdrževal. Trikratna izjava moža, da je ločen, ne bo več zadostovala za razpoko. Tudi stari običaji, po katerem se je mož lahko ločil, če se ni dal ostriči, bo odpravljen. V nekaterih primerih bodo imele tudi žene pravico do razpoko in alimentov, toda samo pod pogojem, če bodo zahtevale ločitev samo za eno leto. Nobena žena se ne bo mogla ločiti brez pristanka svojega moža. Pač pa bo lahko vsaka vstavila v poročno pogodbo svoje pogoje, katere mora mož izpolniti, sicer je zakon pravomočno ločen.

10letnica krvavih dogodkov
v Radgoni

Nedavno smo se spominjali krvavih dogodkov v Judenburgu, kjer so padle pred desetimi leti prve žrtve za našo svobodo, te dni pa poteče obletnica upora v Radgoni, kjer se je uprl 97. pešpolk, ki so ga večinoma tvorili Slovenci in Italijani. Leta 1918, so vladale v Radgoni obupne razmere. Tako civilno prebivalstvo, kakor vojaštvo je trpelo pomanjkanje in lakoto. Lakota in vesti o zmagovitih pohodu jugoslovenske misli, so vplivale, da je začelo med vojaštvom vreti. Ze v marcu leta 1918, je nezadovoljstvo doseglo svoj višek in iz Radgone je pobegnilo 17 vojakov, čeprav je bila strah polnočnica. Položaj pa je postajal vedno obupnejši, jugoslovenska ideja je prodirala

vedno bolj in med vojaštvom se je vedno bolj širil uporniški duh. Krvavi upor v Judenburgu, ki ga je sicer avstrijska soldateska brutalno udušila, je še bolj utrdil upornike, ki so začeli odkrito nastopati proti časniki in glasno dajali duska svojemu nezadovoljstvu. Le s težavo so Avstriji zvesti podčastniki in častniki držali mostvo v mejah discipline.

Sestrstano, vojske sito vojaštvo pa se ni dalo več krotiti. Vojaki so priredili javne sestanke, na katerih so odkrito nastopali proti Avstriji, peli jugoslovenske pesmi in vzklikali Jugoslaviji. Vsak čas je bilo računati z izbruhom vstaje. In res! Dne 23. maja je imelo vojaštvo sestanek v mestnem parku, drugi sestanki so se vršili po raznih gostilnah. Četovodja Melihar je imel na vojake nagovor, ki ga je zaključil z vzklikom: Zivela Jugoslavija! Ponoči je izbruhnil upor. Uprlo se je nad 2000 vojakov, ki so vdrli v mesto ter razbili vojašnico in pisarne. Nastala je krvava poulična borba. Upornike je vodil korporal Uković. — Polkovnik Kornmüller, ki je bil komandant mesta, je dal takoj zastražiti vse izhode in je na krajih, kjer bi vojaštvo lahko prodrla, postavil strojnice. Telefonično je tudi pozval pomoč iz Gradca. Ker je manjkalo sposobnih vodij, ustaja ni uspela. Uporno vojaštvo je deloma kapituliralo in se razbežalo po bližnjih gozdovih in vinskih goricah. V kritični noči je bilo ubitih sedem in ranjenih osem oseb.

Vodje upora so bili večinoma Slovenci, skoraj sami inteligentni, ki jih je vodila samo ena misel: borba za svobodno Jugoslavijo. Ze ko je izbruhnila vstaja v Judenburgu in je bilo vojaštvo iz Radgone dirgano v Judenburg, so s evokami temu odločno uprli in čuli so se klici: Na lastne ljudi ne bomo streljali! Mnogo vojakov je tudi pometal municijo skozi okna vagona.

Vstaja pa ni uspela in vse žrtve so bile zaman. Ze čez tri dni se je sestalo vojno sidiše in 27. maja so padle nove žrtve avstrijskega tiranstva. Za vojašnico so ustrelili oba vodje upora, četovodja Meliharja in korporala Ukoviča. Bila sta čvrsta, korenjaška fanta upornega, ponosnega duha. Ko so ju peljali na morišče, sta bila mirna, smele je zrl Uković smrti v obraz. Na morišču sta prostor obkolili dve stotniji vojaštva, še enkrat so obema prečitali smrtno obsodbo in jima zavezali oči. Medtem, ko so Meliharju zavezali oči, ga je Uković junaško bodril. Melihar je pokleknil, šest mož je pristopilo, zadonela je salva in prva žrtev je padla. Takoj za Meliharjem so ustrelili tudi Ukoviča.

Cez dva dni so prišli na vrsto še drugi, ki jih je avstrijski rabelj obsodil na smrt. Ob 12. jim je bila proglašena obsodba, ob 2. je bila že izvršena justifikacija. Ponosno in neustrašeno so korakali uporniki na morišče. Pozdravljali so vse znanee in prijatelje, ki so jih srečavali ter vzklikali: Zivio! Na zdar! Zivela Jugoslavija! itd. Zadnji, ki je bil ustreljen, je še vzkliknil: Zivela Jugoslavija! in se mrtev zgrudil na tla. Na smrt so bili obsojeni: Andrej Melihar, star 26 let, korporal Rudolf Uković, star 24 let, korporal Anton Svale, star 29 let, infanterist Peter Hvala, star 25 let, infanterist Rihard Vreh, star 26 let, infanterist Liberat Velan, star 28 let, infanterist Matko Graj, star 37 let 22-letni infanterist Ivan Maniaco, čigar truplo je bilo pozneje pepeljano v Gorico.

Tako so izkpravili junaki za svobodno Jugoslavijo. Danes, ob 10-letnici tragičnih dogodkov, se spominjamo herojev in se klanjamo njihovim mamom. Mir prahu njihovemu!

Sledeče srečke V. razreda

državne razredne loterije, ki jih je prodala
Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19,
so bile izžrebane dne 21. maja in sicer so zadele

Din 3500 je zadel št. 84 507

Po Din 1500 so zadele št. 5.746, 5.750, 30.948, 66.633, 20.097, 22.532, 70.358, 70.392, 82.847, 99.799, 78.762, 34.715, 60.143, 123.895, 12.699.

Po Din 500 so zadele št. 14127, 100701, 5757, 15.486, 15.404, 30.936, 30.975, 40575, 53.425, 53.450, 66.607, 91.772, 115.689, 115.691, 115.680, 7535, 7574, 7548, 7604, 20.074, 22.553, 58.236, 58.378, 70.241, 70.303, 70.361, 70.398, 95.460, 99.769, 99.739, 99.733, 99.810, 99.873, 109.734, 109.748, 109.832, 120.145, 78.739, 78.797, 78.733, 78.732, 103.196, 10.845, 10.955, 10.947, 34.738, 34.764, 47.376, 60.123, 60.169, 84.650, 84.673, 84.649, 97.323, 97.346, 97.433, 97.422, 108.118, 108.168, 108.169, 108.136, 108.133, 123.828, 123.877, 123.937, 123.970, 12.694, 17.408, 30.074, 24.202, 11.185.

Dobitke bomo izplačevali od 1. junija do 14. septembra t. l.

Srečke za tekoče žrebanje so razprodane in toraj izžrebanih ne moremo več zamenjati.

Naročilne dopisnice bomo priložili dne 30. maja ter prosimo vse Interesente, da počakajo z naročili na naše naročilnice.

Zadružna hranilnica. r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

Flobert-puške

Lovske puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribskih potrebščin ter umetnih ogemj.

F. K. Kariš, puškar. Ljubljana.
Selenburgova ulica št. 6.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 51-1

Urejujte si prebavo, da vam minejo bolezn!

Bolezni želodca in čreves, telesno zaprtje, glavobol, pritisk krvi v glavo, nervoznost, pomanjkanje spanja, zlata žila in slab tek nastanejo zaradi slabe prebave. Urejujte si prebavo s preizkušenim eliksirjem »FIGOL«, da premine bolezen. »FIGOL« eliksir urejuje prebavo in vam vrača zdravje. »FIGOL« se dobi po vseh lekarnah, izdeluje ga pa in pospešila s poštanim povzetjem z navodilom vred LEKARNA DR. SEMELIČ, DUBOVNIK 2. Izvirni zabojček s 3 steklenicami, omotom in pošt. nino Din 105.—, z 8 stekl. 245 Din, 1 stekl. pa 40 Din. Številne zahvalnice o uspešnem delovanju »Figolae« dospevajo dnevno.

Dvodrinski hišo
takoj prodam. Kupec dobi stanovanje dveh sob in kuhinje. Pojavila v gostilni »Mostiček«, Rožna dolina. 985

Mladenič
star 22 let, zmogel slovenskega in nemškega jezika, išče kakršno si koli delo za časa veselojma. Dopise na upravo »Slov. Naroda« pod »Drezposeln 991«.

Strojepiska
išče delo za dom. Ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod »Prepici 1001«.

PLANINKA
BAHOVEC
CA 7.

prenavlja, čisti in ovesčuje kri, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje čreves, napihovanje, obolenja mokračne kisline, jeter, žolca in žolčnih kamen. Vzpodbuja apetit in izborni učinkuje pri arteriosklerozni — »PLANINKA« čaj je pristen v plombrirani paketi po Din 20.— z napisom proizvajalca: LEKARNA BAHOVEC Ljubljana, Kongresni trg (Dobi se v vseh lekarnah)

Za birmo F. CUDEN
Ljubljana, PREŠERNOVA 1

Mlad gospod
pošten in vreden, išče službo sluge, vrtnarja ali nočnega čuvaja. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Vesten 990«.

Šivilja
začetnica, išče službe. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Šivilja 992«.

Hišo
z gostilno, krasnim stavbiščem, mnogo prostorov, sposobno za manjšo trgovino, trgovino in vsako obrt, ceno prodam. Gustav Vukič, Zagreb, Antunovac ul. 8. 1003

Meblovana soba
zračna, z električno razsvetljavo (na meji Rožne doline), se odda sojdnemu gospodu, z satnikom 300 Din mesečno. Vpraša se na upr. »Slov. Naroda« pod »Solnca lega 996«.

Stanovanje
v novi hiši, dve sobi, predsoba, kuhinja in prihišče, 35 minut od pošte, oddam mirni in snažni stranki. Mesečna najemnina 500 Din. — Vsečitev 1. junija. Ponudbe na upr. lista pod »Solnca lega 1005«.

!! Znižane cene -- Cene znižane !!
Velika izbira žepnih robcev, rokavic, nogavic flor in volnenih, triko perila za dame in gospode. Srajce, ovratnike, kravate, dišeča mila. — Kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike. — Veznine in čipke pri Josip Petelinc, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika (ob vodi). Oglejte si zalogo in se boste pričevali!

Švejk v slovenskem prevodu
Slovenci smo občudovali Švejka najprej v filmu, potem na odru, a sedaj ga imamo tudi v knjigi V vrlim vojaku Šveju je na preprost, a tem bolj učinkovit način osmešeno vse, kar nas je morilo in mučilo pred pratom in v svetovni vojni militarizem špikljetvo, vojaško zdravništvo, štreberstvo, renegatstvo in nadutost možganih tepcev in demuncijantov. Dokler bereš se zabavaš smehljaj in pritrjuješ: »Da, prav tako je bilo L 1914 in vse čas med vojno.«
POSTOLOVSCINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA v svetovni vojni je izdala v jako lični opremi (broširana knjiga velja Din 46, vezana Din 56)
Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54.